

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 15.10.2009
KOM(2009) 541 galutinis

2009/0153 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

**iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 708/2007 dėl svetimų ir nevietinių rūšių
panaudojimo akvakultūroje**

{SEC(2009)1347}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Tarybos reglamentas (EB) Nr. 708/2007 dėl svetimų ir nevietinių rūšių panaudojimo akvakultūroje priimtas 2007 m. liepos 11 d. Jame nustatyti su svetimomis ir nevietinėmis rūšimis susijusios akvakultūros veiklos pagrindai, siekiant įvertinti ir kuo labiau sumažinti galimą šių ir susijusių netikslinių rūšių poveikį vandens buveinėms. Minėtame reglamente numatyta sukurti nacionalinio lygmens leidimų sistemą.

To reglamento 2 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad, remiantis nauja moksline informacija ir konsultacijomis, turėti to paties reglamento III skyriuje nurodytą leidimą uždaruose akvakultūros objektuose atlikti introdukciją ir perkėlimą vėliau gali būti nereikalinga.

Pagal Šeštąją bendrąją programą buvo finansuojami bendri veiksmai pavadinimu „Svetimų akvakultūros rūšių poveikis aplinkai“ (IMPASSE projektas). Bendrasis jo tikslas – parengti aplinkai naudingos veiklos, susijusios su akvakultūros gyvūnų introdukcija ir perkėlimu, gaires. Be to, ypatingas dėmesys skirtas įvertinti, ar šiuolaikiniai sausumoje įrengti uždari akvakultūros objektai galėtų būti laikomi biologiškai saugiais ir kiek Bendrijos taisyklėse gyvūnų judėjimas, kai jie perkeliama į šiuos objektus, gali būti atskirtas nuo gyvūnų judėjimo, kai jie perkeliama į atvirus akvakultūros objektus.

Neseniai pateiktoje galutinėje IMPASSE projekto ataskaitoje suformuluota praktinė uždaru akvakultūros objektų apibrėžtis. Tokiuose objektuose su svetimomis rūšimis susijusios rizikos laipsnis galėtų būti gerokai, gal net iki priimtino lygio, sumažintas, jei transportuojant būtų atsižvelgiama į tikslinių ir netikslinių organizmų ištrūkimo pavojų ir jei priimančiajam objektui būtų taikomi aiškiai apibrėžti protokolai. Tai reiškia, kad, tam tikromis sąlygomis, turėti leidimą tokiuose objektuose atlikti introdukciją ir perkėlimą galėtų būti nereikalinga. Įgyvendinant IMPASSE projektą suformuluota uždaro akvakultūros objekto apibrėžtis išsamesnė ir griežtesnė už šiuo metu galiojančią Tarybos reglamento (EB) Nr. 708/2007 3 straipsnio 3 dalyje pateikiamą apibrėžtį. Naujojoje apibrėžtyje išvardytos svarbiausios uždaram akvakultūros objektui privalomos savybės, kuriomis siekiama užtikrinti to objekto biologinį saugumą.

Remiantis IMPASSE rezultatais, *uždara sistema – akvakultūros objektas, kuriame įrengta (-os) tokia (-ios) nuotėkio sistema (-os), kuri (-ios) nesusisiečia su atvirais vandenimis iki vanduo patikrinamas, perfiltruojamas arba perkošiamas ir išvalomas, kad iš objekto neištrūktų nei auginami, nei susiję organizmai.*

Uždaroje atskyrimo sistemose įdiegta speciali užtvarų sistema, užtikrinanti, kad laukiniai vandens organizmai neturėtų kontakto su auginamais organizmais. Uždaruose objektuose paprastai įrengiamos recirkuliacijos sistemos. Tikimybė, kad per tokias sistemas organizmai išrūktų, labai maža (Occhipinti et al., 2008 m.). Didžiausias pavojus, kad organizmai ištrūks, kyla tada, kai jie perkeliama į objektą arba iš jo.

Įrengus šias sistemas kietosios atliekos nepatenka į vandens aplinką ir nėra pavojaus, kad tiksliniai ar netiksliniai organizmai iš objekto ištrūks. Tikimasi, kad įrengus šias sistemas auginami vandens organizmai bus apsaugoti nuo laukinių vandens organizmų platinamų ligų

ir parazitų (ir atvirkščiai), o ūkiai nepatirs nuostolių dėl aplinkos veiksnių, tokių kaip potvyniai, plėšrūnai (pvz., paukščiai), vagystės ir vandalizmas.

Pagrindinės savybės: fizinė užtvara, skirianti laukinius ir auginamus organizmus; kietųjų atliekų tvarkymas; tinkamas negyvų organizmų šalinimas; įleidžiamo ir išleidžiamo vandens stebėjimas ir valymas,

Apibrėžiant šias sistemas turėtų būti atsižvelgiama į tai, kad vanduo – ne vienintelė terpė, kuria gali plisti parazitai bei ligos ir patekti kitos rūšys. Tam palankios sąlygos sudaromos, pavyzdžiui, naudojantis transportavimo sistemomis arba netinkamai šalinant atliekas.

Todėl, tam tikromis sąlygomis, reikalavimas turėti leidimą aiškiai apibrėžtuose ir biologiškai saugiuose uždaruose akvakultūros objektuose atlikti svetimų ir nevietinių rūšių perkėlimą būtų netaikomas atsižvelgiant į tų objektų žemą, taigi priimtina rizikos laipsnį. Šio pasiūlymo tikslas – padaryti reikiamus techninius uždaro akvakultūros objekto apibrėžties pakeitimus, kad, norint tokiuose objektuose atlikti introdukciją arba perkėlimą, nereiktų turėti Tarybos reglamento (EB) Nr. 708/2007 III skyriuje nurodyto leidimo. Taip siekiama mažinti biurokratizmą ir kartu užtikrinti, kad auginant svetimas ir nevietines rūšis aplinka būtų tinkamai saugoma.

- **Bendrosios aplinkybės**

Dėl paintensyvėjusio transporto, prekybos, kelionių ir turizmo kai kurios rūšys į joms nebūdingą aplinką introdukuojamos vis dažniau. Nevietinių rūšių invazija laikoma viena iš pagrindinių biologinės įvairovės mažėjimo visame pasaulyje priežasčių. Dėl to gali kilti aplinkos, ekonomikos ir socialinių problemų. Svetimos rūšys gali pernešti naujų ligų sukėlėjus, pakeisti ekosistemas, varžytis su vietinėmis rūšimis ir t. t.

Tarybos reglamentu (EB) Nr. 708/2007 sprendžiama tik dalis problemos. Tokiomis aplinkybėmis reiktų atsižvelgti į duomenis, neseniai surinktus įgyvendinant Bendrijos projektus IMPASSE ir DAISY. Remiantis šiais duomenimis, pagrindiniai svetimų rūšių introdukcijos į Europos jūrų ir vidaus vandenį šaltiniai yra šie: laivų balastinis vanduo ir apnašos (30 % visų introdukcijos atvejų), jūrų ir vidaus kanalai (24 %), akvakultūros veikla ir išteklių valdymas (20 %). Kiti šaltiniai (26 %) siejami su dekoratyviųjų rūšių laikymu, moksliniais tyrimais arba laikomi nežinomais. 2008 m. gruodžio mėn. Komisija paskelbė komunikatą „ES invazinių rūšių strategijos kūrimas“. Juo siekiama ES lygmeniu parengti bendrą strategiją, kuria būtų sprendžiama neigiamo invazinių rūšių poveikio problema.

Komunikate dėl tvaraus Europos akvakultūros vystymosi strategijos (2002 m.) jau pripažįstama būtinybė mažinti riziką, susijusią su nevietinių rūšių introdukcija akvakultūroje. Galiausiai 2007 m. liepos 11 d. priimtas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 708/2007 dėl svetimų ir nevietinių rūšių panaudojimo akvakultūroje. Tačiau tuo metu nepriimta jokių sprendimų dėl uždaro akvakultūros objektų biologinio saugumo. Valstybių narių požiūriai išsiskyrė, ir nebuvo jokių mokslinių rekomendacijų, kuriomis būtų galima pagrįsti vienokį ar kitokį sprendimą. Dėl šios priežasties galimybę netaikyti reikalavimo turėti leidimą tokiuose objektuose atlikti introdukciją ir perkėlimą nutarta svarstyti vėliau.

- **Pasiūlymo srityje taikomos nuostatos**

Tarybos reglamentas (EB) Nr. 708/2007 dėl svetimų ir nevietinių rūšių panaudojimo akvakultūroje.

- **Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir tikslais**

Šis pasiūlymas yra suderinamas su kitomis ES politikos kryptimis ir tikslais, juo siekiama užtikrinti aukšto lygio aplinkos apsaugą, supaprastinti procedūras ir sumažinti administracinę naštą.

2. KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMAS

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

IMPASSE projekto rezultatai – šio pasiūlymo techninis pagrindas. Šiuos bendrus veiksmus įgyvendino 14 partnerių, o jų veiklą koordinavo Halo universitetas. Projekte dalyvavo ir Europos akvakultūros gamintojų federacija (EAGF, angl. *FEAP*). Įgyvendinant IMPASSE projektą surengti du daug dalyvių subūrę seminarai (2007 m. Vengrijoje ir 2008 m. Italijoje). Uždari akvakultūros objektai – vienas iš juose aptartų klausimų. Remdamasis 1 skirsnyje pateikiama peržiūrų ir diskusijų rezultatų santrauka, konsorciumas suformulavo griežtesnę uždaro akvakultūros objekto apibrėžtį.

- **Poveikio vertinimas ir konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Tarybos reglamentas (EB) Nr. 708/2007 taikomas visiems akvakultūros objektams. Tačiau tuo metu, kai jis buvo priimtas, jokių sprendimų dėl uždaro akvakultūros objektų biologinio saugumo priimta nebuvo. Nepaisant to, rūšių judėjimas, kai jos introdukuojamos arba perkeliamos į šiuos objektus, skiriasi nuo judėjimo, kai jos introdukuojamos arba perkeliamos į kitų tipų objektus, ir paprastai vadinamas įprastu judėjimu, o įprastam judėjimui reikalavimas atlikti poveikio aplinkai vertinimą nėra privalomas (2 straipsnio 6 dalis).

IMPASSE projektas paskatino suformuluoti tokią uždaro akvakultūros objekto apibrėžtį, kuri aprėptų objekto savybes, leidžiančias tą objektą laikyti biologiškai saugiu. Ši apibrėžtis yra griežtesnė ir užtikrina veiksmingesnę aplinkos apsaugą. 3 straipsnio 3 dalyje pateikiamos šiuo metu galiojančios uždaro akvakultūros objekto apibrėžties pakeitimas nustatant naują IMPASSE projekto rezultatais grindžiamą apibrėžtį sudarytų sąlygas netaikyti reikalavimo turėti leidimą uždaruose akvakultūros objektuose atlikti introdukciją ir perkėlimą. Tačiau tai reiškia, kad Tarybos reglamentas (EB) Nr. 708/2007 turi būti iš dalies pakeistas, o komiteto procedūra to neaprepia. Vis dėlto su uždariais akvakultūros objektais susiję IMPASSE projekto rezultatai buvo pristatyti Žuvininkystės ir akvakultūros vadybos komitete, ir daugelis valstybių narių palankiai įvertino siekį patobulinti šiuo metu galiojančią apibrėžtį, kad būtų galima taikyti minėtą išimtį. Todėl parengtas šis pasiūlymas, iš dalies keičiantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 708/2007. Tikslas – panaikinti biurokratizmą, susijusį su leidimų suteikimo tvarka, taikoma tiems uždariems akvakultūros objektams, kurie gali būti laikomi biologiškai saugiais.

Siūlomas reglamento pakeitimas nebūtų itin didelis ar svarus. Siekiant sudaryti galimybę taikyti numatomą išimtį, reikia techniškai pakoreguoti uždaro akvakultūros objekto apibrėžtį ir susijusias nuostatas.

Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento (EB) Nr. 708/2007 pateiktas kartu su poveikio vertinimu (SEC (2006) 421). IMPASSE projektas (bendri veiksmai) jau suteikė techninį pagrindą sprendimui nereikalauti leidimo uždaruose akvakultūros objektuose atlikti introdukciją ir perkėlimą priimti. Be to, pasiūlymo taikymo sritis labai ribota, nes jis taikomas tik uždariems

akvakultūros objektams. Pasiūlymas naudingas tuo, kad šiems objektams bus taikomos siūlomos supaprastintos procedūros – nebebus taikoma didelių laiko sąnaudų reikalaujanti ir išteklių naudojimą varžanti leidimų suteikimo tvarka. Šis pakeitimas užtikrins tvarią aplinkos apsaugą ir kartu padės siekti teigiamo socialinio ir ekonominio poveikio, nes nebus patiriama su aptariamiesiems objektams taikytų leidimų suteikimu susijusių išlaidų. Todėl specialus poveikio vertinimas, skirtas šiam nedideliam aptariamojo reglamento pataisymui įvertinti, nesuteiktų pridėtinės vertės, nes tai tik nedidelį poveikį padarysiantis vykdomasis sprendimas, susijęs su techniniu klausimu. Papildomas pastangas ir laiką investavus į oficialų poveikio vertinimą būtų pažeistas proporcingumo principas.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

- **Siūlomų veiksmų santrauka**

Tarybos reglamento (EB) Nr. 708/2007 2 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad, remiantis nauja mokslinė informacija ir konsultacijomis, turėti to paties reglamento III skyriuje nurodytą leidimą uždaruose akvakultūros objektuose atlikti introdukciją ir perkėlimą vėliau gali būti nereikalaujama.

Siūlomais veiksmais siekiama, kad reglamento III skyriuje numatyto leidimo biologiškai saugiuose uždaruose akvakultūros objektuose atlikti introdukciją ir perkėlimą nebereikėtų. Atsižvelgiant į mokslines rekomendacijas, pasiūlyme pateikiamas šiuo metu galiojančios uždaro akvakultūros objekto apibrėžties pakeitimas įtraukiant į ją tam tikrų savybių, kuriomis siekiama užtikrinti, kad iš tokių objektų į laukinę aplinką neišstruktų nei tiksliniai, nei netiksliniai organizmai. Be to, įtraukta nauja nuostata dėl svetimų ir nevietinių rūšių perkėlimo į uždarus akvakultūros objektus. Todėl valstybės narės turėtų sudaryti uždarų akvakultūros objektų sąrašą. Šis sąrašas būtų skelbiamas pagal Komisijos reglamentą (EB) Nr. 535/2008 sukurtoje interneto svetainėje ir reguliariai atnaujinamas. Kai kurie straipsniai ir I priedas atitinkamai iš dalies keičiami taip, kad atitiktų naujas nuostatas.

- **Teisinis pagrindas**

Teisinis pagrindas – Europos bendrijos steigimo sutarties 37 straipsnis ir 299 straipsnio 2 dalis.

- **Subsidiarumo principas**

Šis pasiūlymas priklauso bendrosios žuvininkystės politikos sričiai, kuri yra išimtinė Bendrijos kompetencija. Todėl subsidiarumo principas netaikomas.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą. Aptariamasis pakeitimas padėtų užtikrinti aplinkos apsaugos ir akvakultūros pramonės poreikių pusiausvyrą. Organizmų perkėlimui į uždarus akvakultūros objektus, kurie atitinka tinkamą aplinkos apsaugą užtikrinančius standartus, turėtų būti netaikomi griežti administraciniai reikalavimai, be to, turėtų būti sudarytos sąlygos nepatirti su leidimų suteikimo tvarka, nustatyta aptariamuoju reglamentu, susijusių išlaidų. Svarbūs tikslai – tvarkos paprastinimas ir biurokratizmo mažinimas.

- **Pasirinkta priemonė**

Tarybos reglamento (EB) Nr. 708/2007 2 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad atitinkamas sprendimas dėl to, ar taikyti tuo reglamentu nustatytą reikalavimą turėti leidimą uždaruose akvakultūros objektuose atlikti svetimų ir nevietinių rūšių introdukciją ir (arba) perkėlimą, ar jo netaikyti, būtų priimtas Reglamento (EB) Nr. 2371/2002 30 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka (komiteto procedūra). Tačiau, norint sudaryti galimybę netaikyti reikalavimo turėti leidimą atlikti introdukciją ir (arba) perkėlimą, reikia pakeisti uždaro akvakultūros objekto apibrėžtį, taigi ir atitinkamai pakeisti Tarybos reglamentą, o komiteto procedūra to neaprepia. Tarybos reglamento pakeitimai gali būti padaryti tik kitu reglamentu.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas poveikio Bendrijos biudžetui neturi.

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 708/2007 dėl svetimų ir nevietinių rūšių panaudojimo akvakultūroje

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 37 straipsnį ir 299 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą¹,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę²,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę³,

kadangi:

- (1) Reglamentu (EB) Nr. 708/2007⁴ nustatyti su svetimomis ir nevietinėmis rūšimis susijusios akvakultūros veiklos pagrindai, siekiant įvertinti ir kuo labiau sumažinti galimą šių ir susijusių netikslinių rūšių poveikį vandens buveinėms. To reglamento 2 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad, remiantis nauja mokslinė informacija ir konsultacijomis, turėti to paties reglamento III skyriuje nurodytą leidimą atlikti rūšių introdukciją ir perkėlimą uždaruose akvakultūros objektuose vėliau gali būti nereikalinga.
- (2) Bendrijos finansuojami bendri veiksmai pavadinimu „Svetimų akvakultūros rūšių poveikis aplinkai“ (IMPASSE) paskatino suformuluoti naują praktinę uždarų akvakultūros objektų apibrėžtį. Tokiuose objektuose su svetimomis ir nevietinėmis rūšimis susijusios rizikos laipsnis galėtų būti sumažintas iki priimtino lygio, jei transportuojant būtų atsižvelgiama į auginamų ir netikslinių rūšių organizmų ištrūkimo pavojų ir jei priimančiajam objektui būtų taikomi aiškiai apibrėžti protokolai. Leidimo uždaruose akvakultūros objektuose atlikti introdukciją ir perkėlimą nebūtų reikalaujama tik jei būtų laikomasi šių sąlygų.
- (3) Todėl reikia iš dalies pakeisti Reglamento (EB) Nr. 708/2007 3 straipsnio 3 dalyje pateikiamą uždaro akvakultūros objekto apibrėžtį į ją įtraukiant specifinių savybių, kuriomis siekiama užtikrinti tų objektų biologinį saugumą.

¹

„P..“

²

„P..“

³

„P..“

⁴

OL L 168, 2007 6 28, p. 1.

- (4) Valstybės narės turėtų sudaryti jų teritorijoje esančių uždarų akvakultūros objektų sąrašą. Siekiant skaidrumo, tas sąrašas turėtų būti skelbiamas pagal Komisijos reglamentą (EB) Nr. 535/2008⁵ sukurtoje interneto svetainėje ir reguliariai atnaujinamas.
- (5) Padarius šiuos pakeitimus aptariamąjį reglamentą reikėtų dar šiek tiek patikslinti.
- (6) Todėl Tarybos reglamentas (EB) Nr. 708/2007 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 708/2007 iš dalies keičiamas taip:

- (1) 2 straipsnio 7 dalis pakeičiama taip:

„7. III–VI skyriai netaikomi uždaruose akvakultūros objektuose ketinamų laikyti svetimų ar nevietinių rūšių judėjimui, jei tiek minėtos rūšys, tiek netikslinės rūšys transportuojamos taip, kad negalėtų ištrūkti.

Valstybės narės sudaro jų teritorijoje esančių uždarų akvakultūros objektų, atitinkančių 3 straipsnio 3 dalies apibrėžtį, sąrašą ir reguliariai jį atnaujiną. Šis sąrašas skelbiamas pagal Komisijos reglamentą (EB) Nr. 535/2008 sukurtoje interneto svetainėje.“

- (2) 3 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. uždaras akvakultūros objektas –

- a) objektas, kuriame akvakultūra vykdoma vandens terpėje, kurioje vyksta vandens recirkuliacija ir įrengta (-os) tokia (-ios) nuotėkio sistema (-os), kuri (-ios) nesusisiekia su atvirais vandenimis iki vanduo patikrinamas, perfiltruojamas, perkošiamas ir išvalomas, kad į vandens aplinką nepatektų kietosios atliekos ir kad iš objekto neištrūktų tiek auginamos, tiek netikslinės rūšys, kurios galėtų išgyventi ir pradėti daugintis;

ir

- b) kuris ūkiui nelemia nuostolių dėl aplinkos veiksnių, tokių kaip potvyniai, plėšrūnai (pvz., paukščiai), vagystės ir vandalizmas, ir kuriame įrengta tinkama negyvų organizmų šalinimo sistema;“

⁵ OL L 156, 2008 6 14, p. 6.

b) 16 dalis pakeičiama taip:

„16. įprastas judėjimas – vandens organizmų judėjimas iš šaltinio, kuriame yra mažai rizikos, kad bus perkeltos netikslinės rūšys, ir kuris dėl vandens organizmų savybių ir (arba) taikytino akvakultūros metodo nesukelia neigiamo ekologinio poveikio;“

(3) 14 straipsnis pakeičiamas taip:

„14 straipsnis

Išleidimas į akvakultūros objektus atliekant įprastą introdukciją

Įprastos introdukcijos atvejais vandens organizmų išleidimas į akvakultūros objektus leidžiamas be karantino ar bandomojo išleidimo, nebent išimtiniais atvejais kompetentinga institucija, remdamasi konkrečiomis patariamąjo komiteto rekomendacijomis, nuspręstų kitaip. Judėjimas iš uždaro akvakultūros objekto į atvirą akvakultūros objektą nelaikomas įprastu judėjimu.“

(4) I priedas iš dalies keičiamas taip:

a) pirmos pastraipos tekstas pakeičiamas taip:

„Jei įmanoma, informacija turi būti grindžiama mokslinės literatūros šaltiniais ir pateikiama nurodant asmeninius ryšius su mokslo įstaigomis bei žuvininkystės specialistais.“

b) D skirsnis („Sąveika su vietinėmis rūšimis“) iš dalies keičiamas taip:

- 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Kokia yra introdukuoto organizmo galimybė išgyventi ir įsikurti jam ištrūkus?“

- 6 dalis pakeičiama taip:

„6. Ar introdukuoti organizmai išgyvens ir sėkmingai dauginsis siūlomoje introdukcijos zonoje, ar išteklius reikės kasmet papildyti?“

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja [...] dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*